మనస్వి

ఆ రోజు పాపకి తలంటి నీళ్ళు పోసి, కొత్త బట్టలు తొడిగి మొదటి పుట్టినరోజు పండుగ చేసింది కాంతమ్మ. పిండివంటలతో భార్య పెట్టిన భోజనం ఆరగించి, భుక్తాయాసంతో పడక గదిలో మంచంపై పరమేశం కునుకు తీయబోతుంటే, వీధి తలుపు ఎవరో కొడ్తున్నట్లు చప్పుడు వినిపించింది. 'అఁ! మిట్ట మధ్యాహ్నం ఎండలోపడి తమ ఇంటికి ఎవరొస్తారు? పక్కింటి ప్లీడరు గారి కోసం ఎవరో పార్టీ అయి ఉంటుందిలే" అనుకుని, లేవడానికి బద్ధకించి ఇటు నుండి అటు తిరిగి మళ్లీ పడుకున్నాడు.

వంట ఇంటి ముందు వరండాలో కూర్చుని, తనలో తనే ఏదో సన్నగా పాడుకుంటూ మధ్యాహ్నం పేరంటంలో ఇవ్వడానికి తమలపాకుల కిళ్లీలు కడ్తోంది భార్య కాంతం. దూరంగా పెరట్లోంచి పిల్లల ఆటపాటల కేకలు కలగలుపుగా వినిపిస్తున్నాయి. అంతలోనే మళ్లీ వీధి తలుపు టక టక కొట్టిన చప్పుడు అయింది.

"ఏమండీ! ఎవరో తలుపు కొడ్తున్నారు. ఓసారి వెళ్లి ఎవరో ఏమిటో చూడండి, నా చెయ్యి తెరిపిగా లేదు" అంటూ లోనుండి కాంతమ్మ కేక పెట్టింది.

ఇంక తనకి లేవక తప్పదు అనుకుని విసుక్కొంటూనే లేచి వెళ్లి తలుపు తీసాడు పరమేశం. ఎదురుగా ఎవరో కొత్త వ్యక్తి. అంతకి పూర్వం అతన్ని ఎక్కడా చూసిన గుర్తు లేదు. బహుశా ఆ ఊరివాడు కాకపోయి ఉండొచ్చు. నిజానికి ఆ ప్రాంతం వాడు కూడా కాదేమో! అతని వాలకం చూస్తే, చాలా దూరం నుండి చాలా రోజులుగా ప్రయాణం చేసి ఆ మిట్ట మధ్యాహ్నం ఎండలో ఆ ఊరికి చేరిన వాడిలా ఉన్నాడు.

వేళకాని వేళప్పుడు వచ్చి, బంగారం లాంటి తన నిద్ర పాడుచేసిన ఈ అగంతకుడు ఎవరబ్బా, అనుకొంటూ ఎదుట నిల్చిన వ్యక్తి వైపు పరీక్షగా చూసాడు పరమేశం. మనిషి బాగా పొడగరి. ఆ పొడుక్కి తగ్గ లావు. భారీ అయిన పంచలోహపు విగ్రహంలా నిండుగా ఉన్నాడు. వయసు అరవై పైబడి ఉండొచ్చు. మాసిన గడ్డం, నెరసిన జుట్టు, ప్రయాణపు బడలికతో వడలిన ముఖం, నలిగిన బట్టలు, కాళ్లకి మట్టి కొట్టుకున్న చెప్పులూ, పరమేశం ఎంత పరీక్షగా చూసినా ఆ అగంతకుడు ఎవరో, ఎక్కడివాడో అతనికి గుర్తు దొరకలేదు. అతడు తన కోసం కాక ఇరుగు పొరుగు ఇంకెవరి కోసమో వచ్చి ఉండాలి. ఇంటి వివరాలు సరిగా తెలియక వాడలో ముందుగా ఉన్న తమ ఇంటి తలుపు తట్టి ఉండాలి, అనుకొన్నాడు. అతడికి కావలసిన వివరాలు ఏవో తొందరగా చెప్పి పంపేస్తే, తను మళ్లీ తన నిద్రా కార్యక్రమం కొనసాగించవచ్చు అన్న అభిప్రాయంతో, వీధి గడపలోకి ముందుకి వస్తూ, "ఎవరండీ! మీకు ఎవరు కావాలి?" అన్నాడు.

"పరమేశంగారి ఇల్లు ఇదేనాండీ?" అంటూ ఎంతో నిదానంగా, పరమేశాన్ని పట్టి చూస్తూ ప్రశ్నించాడు అతడు.

"అవును.... ఇదే. నేనే పరమేశాన్ని."

"క్షమించాలి. వేళ కాని వేళ వచ్చి ఇబ్బంది పెడ్తున్నాను" అన్నాడు అతను నొచ్చుకొంటున్న ధోరణిలో.

"ఫరవాలేదు చెప్పండి" అన్నాడు పరమేశం. లోలోపల విసుక్కొంటున్నా పైకి సభ్యత కోసం మామూలుగా ముఖం పెట్టి.

"నాపేరు రంగస్వామి. మాది ఈ ప్రాంతం కాదు. ఈ పేపరులో ప్రకటన మీరే వేయించి ఉంటారనుకొని....." అంటూ సగంలో మాట ఆపి, పాతబడిన ఒక చిన్న పేపరు కటింగ్‌ని లాల్చీ జేబులోంచి తీసి పరమేశం చేతికందిచ్చాడు అతడు.

దాన్ని చూడగానే ఒక్కసారిగా ఎలక్ట్రిక్ షాక్ తిన్నవాడిలా అదిరిపడ్డాడు పరమేశం. నలిగి, మాసి నాలుగు మడతల చుట్టగా ఉన్న ఆ కాగితం ముక్క అతడెవరో, అతనికి తనతో కలిగిన పనేమిటో చెప్పకనే చెప్తోంది. 'మీ పాప తప్పిపోయిందా?' అనే ఆ ప్రకటన వేయించించి తనే. పాప తమ ఇంట కాలు పెట్టి వారాలకి వారాలే, నెలలకి నెలలే గడిచిపోతున్నా 'ఈ పిల్ల మా బిడ్డ' అంటూ పాప కోసం ఎవరూ రాకపోవడంతో, ఏమి చెయ్యాలో పాలుపోక మిత్రుల సలహా మేరకి ఆ ప్రకటన తనే వేయించాడు పరమేశం. అప్పటికే పాపతో అనుబంధం పెంచుకొంటున్న భార్య ఆ పిల్ల మీద ఇంకా మమత పెంచుకోకముందే, ఆ తల్లిదండ్రులెవరో వచ్చి, పాపని తమతో తీసుకువెళితే మంచిదన్న అభిప్రాయంతో ఆపని చేసాడు.

అది జరిగి కూడా నెలలు గడిచిపోతున్నా, అంతకాలం దాకా ఎవరూ రాకపోవడంతో ఇంక పాప కోసం ఎవరూ రారనీ, పాప తమదే అన్న భావంతో వారుండగా, ఇప్పుడీ అగంతకుడు ఎవడో, ఎక్కడినుండో, ఉరవని పిడుగులా ఊడిపడి. ఈ ప్రకటన ఇచ్చింది మీరేనా, అని వాకబు చేస్తున్నాడు. ఇతడు నిజంగా పాపకి బంధువో, శ్రేయోభిలాషో అయి ఉంటే, ఇంతకాలం దాకా పిల్ల గురించి పట్టించుకోకుండా ఉండడం ఎలా జరుగుతుంది? ఇందులో ఏదో మోసం ఉండి ఉంటుంది. ఏవో మాయ మాటలు నాలుగు చెప్పి, అందమైన ఆడపిల్లల్ని ఎత్తుకుపోయి, సాని కొంపలకి అమ్మే ముఠా ఒకటి చుట్టుపక్కల ఊళ్లల్లో తిరుగుతున్నట్టు పత్రికల్లో వార్తలు చూస్తున్నాడు. ఎదుట ఉన్న వ్యక్తి ఆ కోవకి చెందినవాడు కాదని చెప్పడానికి ఆధారాలేం లేవు. అలాగని వచ్చిన వాడిని వచ్చినట్లే తరిమి కొట్టడానికి తగిన కారణాలు కూడా కన్పించడం లేదు. పైకి చూడ్డానికి మనిషి సౌమ్యుడుగా, మంచీ మర్యాదా తెలిసిన వాడిలా కనిపిస్తున్నాడు. ఇంటి లోపలికి పిలిచి, మాటల్లో పెట్టి, జాగ్రత్తగా నాలుగు ప్రశ్నలు వేస్తే అసలు రంగు బైటపడకపోదు, అనుకున్నాడు పరమేశం.

తన మనోభావాలు పైకి పొక్కకుండా జాగ్రత్తపడుతూ "రండి... లోపలికి రండి.... అలా బైట గుమ్మంలోనే ఉండిపోయా"రంటూ అతడిని సాదరంగా లోపలికి ఆహ్వానించాడు. కాళ్లు కడుక్కోవడానికి నీళ్లిచ్చాడు. కూర్చోవడానికి కుర్చీ చూపి, వంట ఇంట్లోకి వెళ్లి ఒక

గ్లాసుతో చల్లని మజ్జిగ తెచ్చి ముందు పెట్టాడు. అతడు అది తాగి, కాస్త సేదతీరాక" "ఇప్పుడు చెప్పండి. మీరు వచ్చిన పనేమిటో?" అంటూ మర్యాదగా ప్రశ్నించాడు.

ఒక్క నిముషం పాటు అతడు మాట్లాడలేదు. చేతిలో మడచి పట్టుకొన్న ఆ పేపరు కటింగ్ వైపు చూస్తూ అలాగే ఉండిపోయాడు.

ఏం కథ చెప్పి, ఎలా ఇతన్ని బుట్టలో వెయ్యాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడులా ఉంది ముసలాడు, అనుకొన్నాడు పరమేశం.

"ఈ ప్రకటన చాలా ఆలస్యంగా నా కంట పడింది. నాకు చేరిన ఈ కాపీలో ప్రింటు అంత బాగాలేదు. అందునా పత్రిక పాతబడి, నలిగి ఉన్న కారణాన ఫోటోలో ఉన్న పిల్ల రూపు సరిగా పోలిక పట్టడానికి వీలుగా లేదు... ఈ ప్రకటన చూసేవరకు, తల్లిదండ్రులు, తాతా నాయనమ్మలతో పాటు, తను కూడా దురదృష్ట, దారుణ అగ్ని ప్రమాదంలో కాలి బూడిద అయిపోయిందే అనుకొన్నాను. మీరు అంటున్న ఈ పాప నా మనుమరాలు అవునో కాదో నాకు తెలియదు. అవునేమో అన్న ఆశతో ఇంత దూరం వచ్చాను...." ఒకొక్క మాటే ఆపి, ఆపి అతి నెమ్మదిగా అంటున్నాడు అతడు. చివరి మాట అతని నోట తిన్నగా పెగిలి రాలేదు. దుఃఖభారంతో అతడి గొంతు పూడిపోయింది. కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. అది కేవలం నటనో, నిజమైన దుఃఖమో పోల్చుకోలేకపోయాడు పరమేశం.

ముసలాయన కళ్లు తుడుచుకొని మళ్లా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. "మల్లారం మరిడిమాంబ తిరునాళ్లలో జరిగిన దుర్ఘటన గురించి మీరు వినే ఉంటారు......"

మల్లారం వారి పొరుగు గ్రామమే. ఆ దుర్ఘటన గురించి వినడమే కాదు, ఆ జాతరలో జరిగిన బీభత్సాన్ని కళ్లారా చూసాడు పరమేశం. తల వెంట్రుక వాసిలో చావు తప్పి బైటపడింది అతని కుటుంబం. ఆనాటి సంఘటన తలుచుకొంటే, ఇంతకాలం గడిచినా ఇప్పటికీ అతడికి ఒళ్లు గగుర్పొడుస్తుంది.

◆ ◆ ◆

ఆరోజు మల్లారం గ్రామదేవత మరిడిమాంబ తిరునాళ్ల పండుగ. ఎంతెంత దూరం నుండో ప్రజలు తండోపతండాలుగా వచ్చి చేరారు. ఆ తల్లికి మొక్కిన ఏ మొక్కూ తీరకుండా పోదనీ, అంత మహత్యం గల దేవత మరిడిమాంబ అని ప్రతీతి. ఎక్కడెక్కడి నుండో వస్తారు భక్తులు మొక్కులు తీర్చుకోవడానికి.

మరిడిమాంబ గుడి వున్న వీధి అంత విశాలమైంది కాదు. అందునా దారికి ఇటు అటు పాకలు వేసి దుకాణాలు పెట్టారు. వరుసగా పదిమంది జట్టుకట్టి నడవడానికి అవకాశం లేని ఆ ప్రదేశంలో, వందలు, వేలు మనుషులు. ఇసుక వేస్తే రాలనంతగా ఉన్నారు జనం. ఉత్సవం బ్రహ్మాండంగా జరుగుతోంది. పులి వేషాలు, చిళ్ల వేషాలు, సాముగరిడీలు, చెక్క భజనలు, పగటి వేషాలు, బుట్ట బొమ్మలు, ఒకటేమిటి, అటువంటి పండుగ సమయాల్లో ఉండవలసిన అన్ని హంగులతో జాతర సాగిపోతోంది.

అంతలో జరిగింది ఆ దారుణ సంఘటన. గ్రామంలోని రెండు ప్రత్యర్థి ముఠాల మధ్య చెలరేగిన విద్వేషపూరితమైన బాణాసంచా పోటీ. ఎవరు ఎటువైపు విసురు తున్నారో గుర్తించుకోకుండా, మందుగుండు సామగ్రి కాల్చడం మొదలుపెట్టారు. కాల్చిన ఔట్లు, తారాజువ్వలు దారికి ఇటు అటు ఉన్న పాకలపైనా, యాత్రికుల విశ్రాంతి కోసం వేసిన పందిళ్ల పైనా పడి, ఒక్కసారిగా నాలుగు వైపుల నుండి మంటలు లేచాయి. అదే సమయంలో ఒకచోట, కుప్పగా పోసిన బాణాసంచా పోగులు అంటుకున్నాయి.

ఆ ఇరుకు సందులో, ఆకాశాన్ని తాకుతున్న మంటల్లో, అసంఖ్యాక జనసందోహపు ఒత్తిడిలో, ఎంత మంది చిన్నా... పెద్దా, ముసలీ, ముతకా మృత్యుదేవతకి ఉపాహారం అయ్యారో ఎవరూ చెప్పగలిగే పరిస్థితి లేదు. ఎక్కడెక్కడి నుండో జాతర చూడాలని ఉత్సాహంతో వచ్చినవారు ఆ తల్లి గుడి ముందు బూడిద పోగులుగా మిగిలిపోయారు. అంతకు కొద్దిసేపటికి ముందు ఆనందోత్సాహాలతో పరవళ్లు తొక్కుతున్న ఆ ప్రదేశమంతా అంతలోనే పెద్ద స్మశానంగా మిగిలిపోయింది. జరిగిన ధన ప్రాణ నష్టాలు ఎవరి అంచనాలకీ అందకుండా పోయాయి.

వెనుక నుండి వెంట తరుముతున్న మంటలతో, జనసందోహపు ఆర్తనాదాలతో బీభత్సంగా మారిన ఆ ప్రదేశం నుండి, ప్రాణాలరచేతుల్లో పెట్టుకుని, అందుకొన్న పరుగు ఆపకుండా పరుగెత్తి క్షేమంగా ఇల్లు చేరుకున్నారు పరమేశం కుటుంబం. వణుకుతున్న చేతులతో ఇంటి తలుపు తాళం తీసి, వారు లోపలికి రాబోతుంటే, ఎవరో చిన్న పిల్ల వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ, వీధి అరుగు నీడలో కనిపించింది. ఆ పాప బట్టలు చిరిగి ఉన్నాయి. వంటి మీద అక్కడక్కడ గీరుకున్న దెబ్బలున్నాయి.

"ఎవరు పాపా నువ్వు, మీవాళ్లు ఎక్కడున్నారు?" అని ప్రశ్నిస్తే అంతవరకు మెల్ల మెల్లగా ఏడుస్తున్నదల్లా ఒక్కసారిగా గొల్లున ఏడవడం మొదలు పెట్టింది. ఎవరో పిల్ల జాతరలో తప్పిపోయి ఇటు వచ్చి ఉంటుంది. లేక ఏ దొంగ వెధవో ఒంటిమీద నగా నట్రా ఒలుచుకుని, పిల్లని ఇక్కడ విడిచి ఉంటాడు. ఎలా జరిగినా తెల్లారేసరికి వాళ్ల వాళ్లు రానే వస్తారు. ఈ రాత్రికి ఇంటిలోకి తీసుకుపోయి, కాస్త బుజ్జగించి ఇంత తిండి పెట్టి నిద్రబుచ్చితే సరి అనుకున్నారు. దెబ్బలు తుడిచి, మందు రాసి, బురద కొట్టుకున్న బట్టలు విడిపించి వేరు బట్టలు తొడిగింది కాంతమ్మ. ఎవరు ఎంతగా బ్రతిమాలినా పాప ఆ రాత్రికి తినడం, తాగడం ఏమీ చెయ్యలేదు. అలా వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూనే ఎప్పుడో నిద్రలోకి జారిపోయింది.

తెల్లవారి జాము పొద్దెక్కినా పాప కోసం ఎవరూ రాలేదు. పాప తన ఊరూ పేరూగాని, తనవారి గురించి గాని ఎటువంటి సమాచారం ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా లేదు. ఎవరు తన గురించి ప్రశ్నలేసినా బావురని ఏడవడం మొదలుపెట్టేది. ఆ ఏడ్పులోనే కొయ్యబారిపోయి, ఫిట్సు వచ్చినదానిలా కాళ్లూ చేతులూ బిగపెట్టేది. ఎంతో ఓర్పుతో కాంతమ్మ పదే పదే బ్రతిమిలాడి, బుజ్జగించి ఆ పూటకి కాస్తంత పెరుగు అన్నం మాత్రం తినిపించగలిగింది.

ఊరు ఊరంతా రాత్రి జరిగిన ఘోరకలితో ఉడికిపోతోంది. చావగా మిగిలినవారు, తప్పిపోయిన తమ పిల్లల కోసం, సమీప బంధువుల కోసం, వీధులూ, తోటలూ, సమీప పొలాలు, నూతులూ, గోతులూ వెతుకులాడ్డం మొదలుపెట్టారు. గ్రామస్తుల ఇళ్లల్లో ఆ రాత్రికి తలదాచుకొన్న పై ఊర్ల జనం అందిన వాహనాన్ని పట్టుకుని తమ తమ ఊళ్లకి పోసాగారు.

ఫైరు ఇంజన్లు, అంబులెన్సులు, పోలీసు జీపులు, నేరస్థుల కోసం గాలింపులూ, అరెస్టులూ, ఊరు ఊరంతా ఒకటే గడబిడగా ఉంది. తమ యింటి ముందుకి ఎవరు వచ్చినా ఏపాటి సడి అయినా పాప కోసమే ఎవరో వచ్చారనుకొని తలుపు తియ్యసాగారు పరమేశం దంపతులు. ఆరోజు, మరురోజు, వరుసగా నాలుగు రోజులు గడిచినా పాప కోసం ఎవరూ రాలేదు. ఊరు చల్లబడింది. ఊరిలో కొత్త ముఖాలు పలుచనబడ్డాయి. మరిడి మాంబ గుడి ముందు బూడిద పోగుల్ని చెత్తల బళ్లవాళ్లు ఎత్తుకుపోయారు. ఊరిలో సగం మంది యువకులు పోలీసు కటకటాల వెనక్కి వెళ్లారు. వారంనాడు ఎటువంటి ఆర్భాటం లేకుండా మరిడిమాంబ అనుపు పండుగ జరిగిపోయింది.

పాప తమ ఇంట కాలు పెట్టి పది రోజులు గడుస్తున్నా తన బంధువులు ఎవరూ వెతుక్కుంటూ రాలేదు. పరమేశం పోలీసు స్టేషనుకి వెళ్లి తప్పిపోయిన పిల్లల వివరాలు తెలుసుకొన్నాడు. ఫోటోలు చూసాడు. వాటిలో తమ ఇంట ఉన్న పాప ఫోటో లేదు. పొరుగూరిలో ఉన్న పెద్ద లైబ్రరీలోకి వెళ్లి రెండు, మూడు వారాల దొరికిన దినపత్రికలన్నీ తిరగేసి చూసాడు. వాటిలో తప్పి పోయిన పాప కోసం ఎటువంటి విజ్ఞప్తి లేదు.

ఈలోగా ఇంట్లో పాప కాంతానికి మాలిమి అయింది. పిల్లలతో కలిసి ఆటపాటలు మొదలుపెట్టింది. రోజులు వారాలకి మారుతున్నా పాప సమస్యకి ఒక పరిష్కార మార్గం కనిపించలేదు పరమేశానికి. అతడు పదే పదే పోలీసు స్టేషనుకు పోయి వాకబు చేస్తుండడంతో అక్కడివారు విసిగి, "మాకు తమ పిల్ల తప్పిపోయినట్లు బంధువుల నుండి ఫిర్యాదు రాందే మేమేం చెయ్యలేమండీ. ఉంచుకోవాలనుకుంటే మీ ఇంట ఉంచుకోండి. లేదంటే ఏ అనాధ శరణాలయానికో, చైల్డ్ వెల్ఫేర్ సెంటరుకో పంపేయండి" అంటూ తెగేసి చెప్పారు.

పాపని ఎక్కడికైనా పంపివేయడానికి కాంతమ్మ ఎంత మాత్రం ఒప్పుకోలేదు. "ఎవరూ రాకపోతే పోనీండి. మన ఇంట్లో మన పిల్లలతో పాటే తనూ పెరుగుతుంది. ఆడపిల్ల లేని నాకు ఆ కొరత తీర్చడానికి మరిడిమాంబ తల్లే ఈ పిల్లని మన దగ్గరికి ఇలా పంపింది అనుకొందాము" అంది ఆమె.

కాంతమ్మ అయితే అలా సంతోషపడి, పాపని తన బిడ్డలతో కలిపేసుకో గలిగింది కాని, పరమేశం అలా అనుకోలేదు. పాప బంధువులెవరో తెలుసు కోవాలి. వారికి వారి పిల్లని అప్పచెప్పాలి. ఒక మనిషిగా అది తన కనీస బాధ్యత అనుకొన్నాడు. మిత్రుల

సలహాలపై చివరి ప్రయత్నంగా బాగా ప్రచారంలో ఉన్న ఒక ప్రముఖ దినపత్రికలో పాప ఫోటో, వివరాలతో ఆ ప్రకటన వేయించాడు.

అది జరిగి కూడా అయిదారు నెలలు గడిచిపోయింది. పరిస్థితిలో ఎటువంటి మార్పు కనిపించకపోవడంతో, ఇంక పాప తమదే అన్న భావం, నమ్మకం పరమేశం, కాంతమ్మలకే కాక, పాప ఉదంతం తెలిసిన చుట్టుపక్కల వారికి కూడా కలిగింది. ఆ ఉత్సాహంతో ఆరోజు పాప పుట్టిన రోజు పండుగ ఇంట్లో సంతోషంగా జరుపుకొంటుంటే, ఆ సమయంలో ఎవడో, ఎక్కడివాడో తెలియని వ్యక్తి వచ్చి ఏదో కథ చెప్తున్నాడు. అతడు నిజంగా పాప బంధువే అయితే అతడితో పాపని పంపించేయడానికి పరమేశానికి ఎటువంటి అభ్యంతరం ఉండదు. అలాకాక అతడు మోసగాడై పేపరు ప్రకటన చూసి, దాని ఆధారంగా ఏదో కథలల్లి చెప్పి, పిల్లని తీసుకుపోవాలనుకుంటే, అటువంటి పాచికలేం తన దగ్గర పారవని అతడికి నిస్సంకోచంగా తెలియ చెప్పాలి అనుకున్నాడు పరమేశం. అతడు తన ఆలోచనల్లో తాను సతమత మౌతుంటే, ముసలాయన ఎటో చూస్తూ తన కథ చెప్తున్నాడు.

తన ఒక్కగానొక్క కూతురి గురించి చెప్తున్నాడు, అల్లుడిగా చేసుకొన్న మేనల్లుడి గురించి చెప్తున్నాడు. కొడుకూ, కోడలుతోపాటు మాడి మసైన తన తోడబుట్టినదాని గురించి చెప్తున్నాడు. బావమరిది గురించి, ఈ ఘోర వార్త వినగానే ప్రాణం వదిలిన, గుండెజబ్బు మనిషి భార్య గురించి చెప్తున్నాడు. తనది అనుకొన్న సంసారం అంతా ఒక్కసారిగా అలా కుప్పకూలిపోయి, జీవితం స్మశాన సదృశంగా మారిపోవడంతో, ఆ వైరాగ్యంతో తను దేశాలు పట్టుకు తిరిగిన తిరుగుళ్ల గురించి చెప్తున్నాడు.

అతడు తన మనుమరాలి వివరాలు చెప్తుంటే పరమేశం గుండెల్లో రైళ్లు పరుగులు తీశాయి. అతడి కళ్ల ముందున్న ఆశల సౌధం విరిగిపడి ఛిన్నాభిన్నం అయింది. అతడు చెప్తున్న మనుమరాలి వర్ణన పాప పోలికలతో చాలా వరకు కలసి వస్తోంది. పేపరులో పడ్డ ఆ చిన్న ఫోటో చూసి, అంత వివరంగా పిల్ల అందచందాలు, హావభావాలు వర్ణించి చెప్పడం ఎంత కల్పనాశక్తి ఉన్నవారికైనా సాధ్యపడే విషయం కాదు.

ముసలాయన తన కథనం ముగించి, పై బట్టతో మరొకసారి కళ్లు తడుచుకొన్నాడు. ఈసారి పరమేశానికి అది నటనలా అనిపించలేదు. అవి దొంగ కన్నీళ్లలా కనిపించలేదు. అతడిపట్ల మొదట్లో ఏర్పడిన సంశయ భావాలు క్రమంగా తొలగిపోయి, సానుభూతి వాటి స్థానంలో చోటు చేసుకుంది.

భర్త, ముందు వాకిలి వరండాలో చాలాసేపు ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ ఉండి పోవడం కాంతమ్మ గమనించింది. వచ్చింది ఎవరా అని అటు చూడ వచ్చింది. భర్త ఎదురుగా ఎవరో అపరిచిత వ్యక్తి. అక్కడే నిలబడి పరిశీలనగా అతడి వంక చూసింది. పరమేశం భార్యని అతడికి పరిచయం చేసాడు. "ఈయన రంగస్వామిగారని.... చాలా దూరం నుండి మనల్ని చూడ్డానికి వచ్చారు" అన్నాడు. ఆ పరిస్థితిలో భార్య ముఖం చూస్తూ, అతడు పాప కోసం వచ్చాడని చెప్పలేకపోయాడు పరమేశం.

"అయ్యో! అంత దూరం నుండి, మనపై అభిమానంతో ఆయన చూడవస్తే, ఇంతసేపూ ఊరికే కూర్చోబెట్టి మాట్లాడుతున్నారా? నన్ను పిలిస్తే కాస్త కాఫీ, టిఫిను తెచ్చి పెట్టేదాన్ని కదా" అంటూ కాంతమ్మ లోపలికి వెళ్లి, ఒక ప్లేట్లో రెండు పెరుగ్గారెలు, చిన్న గిన్నెలో పాయసం, ఒక గ్లాసుతో మంచినీళ్లు తెచ్చి అతడి ముందు పెట్టి "తీసుకోండి" అంది.

"ఇప్పుడు ఈ శ్రమంతా దేనికమ్మా!" అన్నాడు అతడు మొహమాట పడుతూ.

"శ్రమకే ముందండీ! ఈరోజు మా పాప పుట్టినరోజు. అనుకోకుండా వచ్చిన అతిథి దైవసమానుడు అంటారు పెద్దలు. మీరు తింటూ ఉండండి. కాఫీ తెస్తాను. మీచేత్తో పాప తలపైన నాలుగు అక్షింతలు వేసి మరీ వెళ్లండి" అని కాఫీ తేవడానికి లోపలికి వెళ్లింది కాంతమ్మ.

'ఈరోజు మా పాప పుట్టినరోజు' అని భార్య అన్నప్పుడు ముసలాయన ఆమె అంటున్న దేమిటో అర్థం కానట్లు, అయోమయంగా ఆమె వైపు చూడ్డం పరమేశం గుర్తించాడు.

"పాప ఎప్పుడు పుట్టిందో మాకు తెలియదు. మా ఇంటికి వచ్చి ఈనాటికి ఏడాది అయింది. అందుకే మా ఆవిడ ఈ రోజు పాప పుట్టినరోజు పండుగ జరిపిస్తోంది" అన్నాడు.

ఎండ చల్లబడింది. పాపకి తల దువ్వి, పట్టుపావడా కట్టి, మెడలో తన మూడు వరసల ముత్యాల హారం వేసి, బొట్టూ, కాటుకా, బుగ్గన దిష్టి తగులకుండా చుక్క పెట్టి అలంకరించింది కాంతమ్మ. ఇరుగు పొరుగు ఇల్లాళ్ళు పేరంటానికి వచ్చారు. వాళ్ళు కూర్చోవడానికి మధ్య హాలులో చాపలు పరిచారు. కుర్చీలో పాపని కూర్చోబెట్టి, దిష్టితీసి, హారతి పట్టారు. పేరంటాళ్ళ కలగలుపు గొంతులతో 'పాపని నిండా నూరేళ్లు సిరిసంపదలతో, ఆయు రారోగ్యాలతో సుఖంగా జీవించమని దీవిస్తూ పాడుతున్న పాటలు, ముందు వరండాలోకి వినిపిస్తున్నాయి. ముసలాయన కళ్లు మూసుకుని తృప్తిగా ఆ పాటలు వింటున్నాడు. అతడి ముఖంలో ముందున్న విషాదం ఇప్పుడు కనిపించడంలేదు. టిఫిను తిని, కాఫీ తాగాక మనిషి కాస్త కోలుకున్నాడు, అను కొన్నాడు పరమేశం.

"రండి, మా ఆవిడ పిలుస్తోంది. మనం కూడా వెళ్లి అక్షతలు వేసివద్దాం" అంటూ అతన్ని లేవదీసాడు.

మగవాళ్లు హాలులోకి రావడం చూసి, ఆడంగులు పక్కకి తప్పుకొని, వారికి దారి ఇచ్చారు. కాంతమ్మ ముందుకొచ్చి, వారి చేతిలో అక్షతలు ఉంచింది. ఎదురుగా కుర్చీలో పాప, చుట్టూ ఉన్న పిల్లల మధ్య చుక్కల్లో చంద్రుడిలా మెరిసిపోతోంది. అసలే అందమైన పిల్ల, కాంతమ్మ చేసిన అలంకరణతో చూడ్డానికి రెండు కళ్లూ చాలవన్నట్లు ఉంది.

కన్నార్పకుండా పాప వంకే చూస్తున్నాడు అతడు. అతడి కళ్ళ వంకే చూస్తున్నాడు పరమేశం. క్షణకాలం అతడి చూపుల్లో హరివిల్లు రంగులు మెరిసాయి. అతడి ముఖంలో సంతోష తరంగాలు పరవళ్లు తొక్కాయి.

'అయిపోయింది. భయపడినంతా అయిపోయింది. అతను తన మనుమ రాల్ని పోల్చుకున్నాడు. ఇంక తనతో తీసుకుపోతాడు' అనుకొన్నాడు పరమేశం బాధగా. అంతలోనే ముసలాయన ముఖంలో రంగులు మారాయి. క్షణకాలం కింద హరివిల్లు రంగులు మెరసిన కళ్లల్లో నిరాశా మేఘాలు కమ్ముకొచ్చాయి. ఆ మార్పుకి కారణం ఏమిటో పరమేశానికి అంతుబట్టలేదు.

అతడు పాపని పోల్చుకొంటాడా, లేదా అన్నది అసలు ప్రశ్నే కాదు. పాప అతన్ని పోల్చుకొంటుందా, లేదా? అన్నదే పరమేశం పెట్టుకున్న గీటురాయి. దానికోసమే ఆత్రంగా అతడు పాప వైపు చూస్తున్నాడు.

పరమేశంతో పాటు ఇంకొక వ్యక్తి హాలులో కాలు పెట్టినప్పుడే పాప ముఖ కవళికల్లో ఏదో మార్పు వచ్చింది. కూర్చున్న కుర్చీలో ఇబ్బందిగా కదలసాగింది. వాళ్లు తనకు దగ్గరగా రాబోతూంటే ముసలాయన వంక పరీక్షగా పట్టి, పట్టి చూసింది. కొద్దిసేపు ఆ కళ్లల్లో ఏదో చెప్పలేని భావం. ఏవో జ్ఞాపకాల అలజడి, అది గుర్తింపే అనుకొన్నాడు పరమేశం. అతడి మనసు గాలి తీసిన బెలూన్‌లా అయిపోయింది. ఇక ఏ క్షణంలోనైనా పాప కుర్చీలోంచి లేచి వచ్చి, 'తాతా!' అంటూ ముసలాయన చేతుల్లో వాలిపోతుంది అనుకున్నాడు.

సంతోషమే మూర్తీభవించినట్టు పేరంటాళ్ల మధ్య తిరుగుతున్న భార్యని చూస్తే అతడికి జాలి వేసింది. పాపం! పిచ్చిది. పాపపైఎంత మమత పెంచుకుంది? ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకుంది? మరి కొద్దిసేపట్లో ఈ పాప తనకి శాశ్వతంగా దూరం కాబోతోంది అని తెలుస్తే, ఈ ఆనందం అంతా ఏమైపోతుంది? ఆ నిరాశలో ఎలా బ్రతుకుతుంది? అనుకొన్నాడు.

పాప కళ్ళల్లో కదులాడిన ఆ భావం ఒక క్షణకాలం మాత్రమే అక్కడ నిలిచింది. మరుక్షణంలో అతడి నుండి పూర్తిగా చూపు తిప్పేసుకొంది. కొత్త వాళ్ళని చూస్తే, చిన్న పిల్లలు బిడియంతో తల్లి కొంగుచాటున ముఖం దాచుకొని దాగొనేటట్లు కాంతమ్మ పైటకొంగులో దూరిపోయింది. "ఎందుకే అంత సిగ్గు? కొత్తవారు ఎవరున్నా రనీ!" అంటూ పాప బుగ్గ పుణికి ముద్దు పెట్టుకొంది కాంతమ్మ.

ముసలాయన భారంగా నిట్టూర్చాడు. అందులోని విషాదాన్ని పరమేశం ఒక్కడే గుర్తించగలిగాడు. అతడివంక జాలిగా చూసాడు. పాపని దీవించి, తలపై అక్షతలు వేసి ఇద్దరూ తిరిగి ముందు చావిట్లోకి వచ్చారు. 'భగవంతుడు దయామయుడు' అన్నాడు అతడు. ఆ మాట తనలో తనే అనుకొన్నంత నెమ్మదిగా. అతనికి ఎదురుగా కుర్చీలో వచ్చి కూర్చున్నాడు పరమేశం.

"పాపని చూసారు కదా? ఏమంటారు?" అన్నాడు మాటలు మొదలు పెడుతూ.

"పోలికలు చాలా ఉన్నాయి. పాపని చూడగానే నా మనసు సంతోషంతో పొంగి పోయింది. నా ఒంటరి బ్రతుక్కి ఒక తోడు దొరికినట్లు అనిపించింది. క్షణకాలంపాటు, నా మనుమరాలే అనుకొన్నాను. 'తాతా' అంటూ వచ్చి, నా కాళ్లని వాటేసుకొంటుంది అనుకొన్నాను. కానీ....."

"కాదంటారా?" సంశయంగా ప్రశ్నించాడు పరమేశం.

'కాదు' అన్నట్లు తల అడ్డంగా ఊపాడు అతడు.

"మరి చాలా పోలికలు ఉన్నాయంటున్నారు?"

పరమేశం ప్రశ్నని అతడు వినిపించుకోలేదు. కాంతమ్మ ఇచ్చిన వాయినాలు పుచ్చుకొని పేరంటాళ్ళు ఇళ్ళకి పోతూ ముందు వాకిలిలోకి వచ్చారు. వాళ్ళ వెనుకగా పిల్లలు. అది వాళ్ళ ఆట సమయం. ఎదురుగా ఉన్న స్కూలు ఆట స్థలంలో ఆడుకోవడానికి వెళ్తున్నారు. వాళ్లలో పాప కూడా ఉంది.

"జాగ్రత్తగా చూసుకు నడువు. పావడా కుచ్చెళ్లు కాలిలో పడితే పడిపోతావు. రోడ్డు దాటుతున్నప్పుడు అన్నయ్య చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకో" కాంతమ్మ పాపకి జాగ్రత్తలు చెప్తుంది.

పాప మీంచి కళ్లు తిప్పుకోకుండా, ఆ పిల్ల ప్రతి కదలికనూ ముచ్చటగా చూస్తు న్నాడు ముసలాయన. ఆ పిల్ల తన మనుమరాలు కాకుండా పోయింది అన్న విచారం అప్పుడు అతడి ముఖంలో కనిపించడం లేదు. అతడి కళ్లలో నీటిపొర లేదు. వాటిలో ఆనంద తరంగాలు డోలలాడుతున్నాయి.

"మీకింకా సంశయమేమైనా ఉంటే ఒక పనిచెయ్యండి" అన్నాడు పరమేశం. ఇదే మీకు నేను ఇస్తున్న చివరి అవకాశం అన్నట్లు.

"చెప్పండి" అన్నాడు అతడు పాప మీంచి దృష్టి మళ్లించకుండానే.

"మీరు మీ మనుమరాల్ని ఇంట్లో ముద్దుగా పిలుచుకునే పేరేదో ఉంటుంది కదా, ఆ పేరు పెట్టి పిలవండి. పాప వెనుదిరిగి చూస్తుందేమో, అది తన పేరుగా గుర్తిస్తుందేమో చూద్దాం" అన్నాడు పరమేశం.

కొద్దిసేపు సాలోచనగా కళ్లు మూసుకున్నాడు అతడు. అంతలో ఏదో నిర్ణయించు కొన్నట్లు కూర్చుని "నిర్మల తన పేరు, 'నిమ్మీ' అని పిలిచేవారిమి అంతా" అన్నాడు.

"అలాగే పిలవండి" అంటూ తొందరచేసాడు పరమేశం.

అప్పటికే పిల్లలు వీధి గుమ్మం దాటి వెళ్లిపోతున్నారు.

"నిమ్మీ... నిమ్మీ! ఒకసారి ఇలారా తల్లీ!" అంటూ ఆప్యాయంగా పిలిచాడు అతడు.

గుంపుగా వెళ్తున్న పిల్లల్లో ఒకరిద్దరు వెనుదిరిగి, అతడు అలా పిలుస్తుంది ఎవర్నా అన్నట్లు చూసారు. వాళ్లలో పాప లేదు.

"నేనింక వెళ్లొస్తాను" అంటూ లేచాడు, అతడు తను వచ్చిన పని అయిపోయింది అన్నట్లు.

"ఈ రాత్రికి ఉండి రేపు వెళ్లరాదూ? బాగా అలిసిపోయినట్లు ఉన్నారు" అంది కాంతమ్మ.

"ఇప్పుడు కాదు. ఇంకొకసారి వస్తాను" అని క్షణకాలం ఆగి, "మీ ఆతిథ్యానికి ధన్యవాదాలు. మీవంటి దంపతుల చేతుల్లో పడ్డ పాప అదృష్ట వంతురాలు. ఆ భగవంతుడు పాపని, మిమ్మల్ని ఆయురారోగ్యాలతో పది కాలాల పాటు చల్లగా చూడాలి" అంటూ దీవించాడు.

"పదండి మిమ్మల్ని బస్సెక్కించి వస్తాను. బజార్లో నాకూ కొంచెం పని ఉంది" అంటూ తనూ అతనితోపాటు నడిచాడు పరమేశం.

వాళ్ళు బస్స్టాండుకి చేరేసరికి అతడు వెళ్లవలసిన బస్సు కదలడానికి సిద్ధంగా ఉంది. అతడు అందులో ఎక్కి కిటికీ పక్కగా ఉన్న సీటులో కూర్చున్నాడు. పరమేశం కింద నిలబడి అతడి వంక చూస్తున్నాడు. అతడు తమ ఇంట కాలు పెట్టినప్పటి నుండి జరిగిన సంఘటనలన్నీ ఒకటొకటిగా అతడి మనసులో కదులుతున్నాయి. కొన్ని గంటలకి పూర్వం అతడెవరో? తనెవరో. ఈ కొద్ది సమయంలో అతడు తనకెంతో ఆప్తుడయినట్లు అనిపిస్తోంది. పాప అతడి మనుమరాలు కాకపోయినందుకూ, ఎంతో ఆశతో వచ్చిన అతడు అలా రిక్తహస్తాలతో తిరిగి వెళ్తున్నందుకూ మనసులో ఎంతో బాధపడ్డాడు.

"మీరు ఎప్పుడైనా ఇటువైపు వస్తే తప్పక మా ఇంటికి రండి" అన్నాడు వీడ్కోలుగా.

డ్రైవరు స్టీరింగు ముందు కూర్చున్నాడు. బస్సు కదలబోతోంది.

"చిన్నమాట" అన్నాడు అతడు కిటికీలోంచి కొంచెం ముందుకు వంగి.

ఏమిటన్నట్లు చూసాడు పరమేశం.

"ఇందాక మీ ఇంట్లో, పాపని 'నిమ్మి' అని నేను పిలిస్తే పలకలేదు కదూ. 'కిట్టూ' అని పిలవండి. పలుకుతుంది. వాళ్ళమ్మ దాన్ని అలాగే పిల్చేది. దాని పూర్తిపేరు కృష్ణప్రియ" అన్నాడు అతడు నెమ్మదిగా

"బాబుగారూ" అన్నాడు పరమేశం రెండు చేతులూ పైకెత్తి అతడికి దండం పెడుతూ.

బస్సు రొద చేస్తూ కదిలింది.

"కిట్టూ పుట్టినరోజు ఈసారి మండు వేసవిలో కాదు. చల్లని చలి కాలంలో సంక్రాంతి రోజున చెయ్యండి" ప్రతిగా చెయ్యి ఊపుతూ గట్టిగా అన్నాడు అతడు.

ధూళి చిమ్ముకొంటూ బస్సు ముందుకి పోయింది.

ఆశ్చర్యం నుండి కోలుకొన్న పరమేశం ఇంటి ముఖం పట్టాడు.